

“ Bharat Band ” Hartals conducted in the State.

***Q.—715. Sri S. COPALA GOWDA (Thirthahalli).—**

Will the Government be pleased to state :—

(a) the names of the cities and towns in the State where hartals were conducted in response to the call of the Samyukta Socialist Party to conduct “Bharat Band” hartal on 25th September 1964 as a protest against the acute scarcity of foodgrains and steep rise in the prices of essential articles ;

(b) the cities and towns in the State wherein prohibitory orders were enforced by the Police in this behalf ;

(c) the number of persons that were arrested as a precautionary measure in this connection ?

A.—Sri R. M. PATIL (Minister for Home).—

(a) “ Bharat Band Hartals ” were conducted by the S.S.P. in the following Cities and Towns in the States as a protest against the alleged scarcity of foodgrains, etc.

1. Bangalore City.
2. Ramanagaram, Bangalore District.
3. Chitaguppa Town, Bidar District.
4. Bellary Town.
5. Tumkur Town.
6. Turuvekere Town, Tumkur District.
7. Tiptur, Tumkur District.
8. Mysore City.
9. Gulbarga Town.
10. Mandya Town.
11. Chitradurga Town.
12. Davangere Town, Chitradurga District.
13. Sirsi Town, North Kanara District.
14. Caup near Udipi Town, South Kanara District.
15. Shimoga Town.
16. Sagar Town, Shimoga District.
17. Bhadravati Town, Shimoga District.
18. Shikaripur Town, Shimoga District.
19. Sorab Town, Shimoga District.
20. Megaravalli and Agara in Tirthahalli Taluk, Shimoga District.

(b) Bangalore City, Mysore City, Karwar Town and Bellary Town.

(c) 50 (Fifty) persons.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮೈಸೂರು, ಕಾರವಾರ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಈ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆ ಎಷ್ಟು ಅಂಗಳ ಕಾಲ ಇತ್ತು ?

† ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ 25-9-1964ರಿಂದ ನವಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆ ಇತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ.—ಇಷ್ಟೊಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳೇನು ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಬಳ್ಳಾರಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಎಸ್. ಪಿ. ಸದಸ್ಯರುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಗಂಭೀರ ಅಗಟುಕು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಇತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ.—ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ 25-9-1964ರಂದು ನಡೆದಂತಹ “ಭಾರತ್ ಬಂದ್” ಹರತಾಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಷ್ಟು ಜನಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿ ಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಕೆಲವರ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೋಲ್ಸ್‌ನ್ನು ಅಪ್ಪೇ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ಥಾನಬದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಆ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದು ನಿಜ. ಆ ಪೈಕಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೋಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಥಾನಬದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ಹೋರಾಟ ನಡೆದಾಗ, ಸರಕಾರ ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದರೂ, ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರ ನಿರ್ಬಂಧದ ಮೇಲೆ, ಅವರ ಒತ್ತಾಯದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಹಾಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ಚಳುವಳಿ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೆಲವರುಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಇದ್ದ ಮಹತ್ವ ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅದು ಸುಯಾಗಿ ನಡೆದುದಲ್ಲ. ಕೆಲವುಕಡೆ ಕೆಲವರು ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಡೆದುದರಿಂದ, ಸರಕಾರ ಆ ತರಹ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು.

Sri GANJI VEERAPPA.—Is it not a fact that for want of public support, in several places this Bharat Bandh hartal was a failure and in some places it led to violence ?

Sri R. M. PATIL.—It was a failure throughout.

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ.—ಈ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೇ ? ಹಾಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ, ಎಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಸರಕಾರದ ಆಸ್ತಿ ನಷ್ಟವಾದದ್ದು ಎಷ್ಟು ಎಂದರೆ, ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಖಾಸಗಿ ಜನರ ಆಸ್ತಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯೊಳಗೆ ಲೂಟಿ ಆದದ್ದು 1,32,000 ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ವ್ಯಾಲಯೇಷನ್ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಪೈಕಿ 40,000 ರೂಪಾಯಿನಷ್ಟು ಎರಡು ದಿವಸದೊಳಗೆ ರಿಕವರ್ ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಲೂಟಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪೊಲೀಸರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು ಎನ್ನುವುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅದು ನಿಜವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣ ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಪೊಲೀಸಿನವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಗೋಧಿ ಮೂಟೆಗಳು, ರವೆ ಮೂಟೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಆ ಊರಿನವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ? ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮುಂದೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಪೊಲೀಸಿನವರು ನಾವು 50 ಜನ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೇವೆ, ಗೋಡೌನ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಬರುತ್ತೀರಿ. ಎಂದು ಜನಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೂರವಾದ ವಿಚಾರ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣ ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಎಷ್ಟು ದೂರ ?

Sri S. RAJAGOPAL.—Out of these 20 places, in how many places have the people violated the prohibitory order and whether any action has been taken against them ?

Sri R. M. PATIL.—In two or three places it has happened : One is Bellary and the other is Mysore

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡ.—ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯಿತು ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಅಂಗಡಿಗಳು ತೆರೆದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಯಾರು ತೆರೆದಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಕೆಲವು ಜನರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಭಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೆಲವರು ಮುಚ್ಚಿದರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಬಂದ್ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಇವರು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೇ ಬಂದಿರಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಆ ತರಹ ಬೊಬ್ಬಾಟ ಇದ್ದರೂ ಯಾವ ದೀತಿಯಿಂದಲೂ ಬಂದ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಮಾದಯ್ಯಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ನಿಜ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ಚಳುವಳಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ತೃತೀಯ ದಿನ ಉಡುಪಿಯವರೆಗೂ, 9 ಮೈಲಿ ದೂರ ಜನ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು 5 ಸಾವಿರ ಜನ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಡೆದಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಸಮಾಚಾರ ಸರಕಾರದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ನಿಜವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಸಂಯುಕ್ತ ಪಿ. ಎಸ್. ಪಿ. ಯವರು ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಕರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಎಲ್ಲ ಜನಗಳೂ ಒಗೊಟ್ಟು ಒಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರ ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಬರಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿ, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಬಂದ್-ಚಳುವಳಿಗಾರರ ಹಿಂದಿದ್ದ ಜನರು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವೆಂದಂತೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಸರಕಾರ ನಿರ್ದೇಶನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ?

Sri SANJIVANATH AIKALA.—As a precautionary measure, 50 ಜನಗಳನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಆ ಬಂದ್ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದರು ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಆ 50 ಜನ ಅಲ್ಲದೇನೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಜನ ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯೊಳಗೆ 268 ಜನ ಅರೆಸ್ಟ್ ಆದದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಗಳು, ಪೊಲೀಸರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು, 24ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದಲೂ ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಭಾಗವಹಿಸಬಾರದು ಅಂತ ಹೇಳಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರಾಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ಆಮೇಲೆ ಜನರಲ್ಲಾ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಮೇಲೆ, ಅಂಗಡಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯದಂತೆ ಜನರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಗೊಳಿಸಿ, ಪೊಲೀಸರು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದ್ದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದು ಬಹಳ ಉದ್ದವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆದರೆ 24 ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸೂಚನೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಹಿರಂಗವಾದ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆರುಗಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪೊಲೀಸರು ಜನರನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮಾಡಿದರು ಅನ್ನುವುದು ನಿಜಾಂಶವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಜನರು ಅರಾಜಕತೆಯಿಂದ ಆಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪೊಲೀಸರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಅಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಪೊಲೀಸರು ಉದ್ದೇಶ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭಾರತ್-ಬಂದ್ ದಿವಸ, ಪೊಲೀಸರು 30-35 ಜನರನ್ನು, ಜನಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಬರುತ್ತೀರಿ, ಗೋಡೆಗೆ ಹೊರಗಿ ಎಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದ್ದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ? ಹಿಂದಿನ ದಿವಸ ಗೋಡೆಗಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಕ್ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಾಲು ಅಲ್ಲದೆ ಕಳುವು, ದರೋಡೆ ಆಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಆ ಮಾಲು ಅಲ್ಲದೆ ಬಂತು ? ಪೊಲೀಸರು ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಜನರನ್ನು ಗೋಡೆಗಿನ ಹೊರಗುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಗೊಳಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಪ್ರಶ್ನೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸನವರು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಕೆಲವು ಜನ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಗರಾಟೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೋಗಿ ಪೊಲೀಸರ ಜೀವ ಭಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಿವರವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿತು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದ್ದಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಭಾರತ-ಬಂದ್, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ತೀವ್ರ ಅಭಾವ ಮತ್ತು ಏರಿಕೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಶಾಂತಿಯುತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಹೇರಿಕೊಡಬೇಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಪರ್ಯಾಯೋಚನ ಮಾಡುವರೆ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಕೊರತೆ ಹಾಗೂ ಬೆಲೆಗಳ ಉಬ್ಬರದಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾದುದಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸರಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ನಿರ್ದಯ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಗುರಡ್ಡಿ.—ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ಅಭಾವ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸರಕಾರದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಎಸ್. ಎಸ್. ಪಿ. ಯವರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಒಂದು ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹದ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಭಾರತ ಬಂದ್ ಕ್ರಮ ಮಾಡಿದರು ಅಲ್ಲವೇ ? ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಒಳಗಾಗಿರುವವರ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದು ಎಸ್. ಎಸ್. ಪಿ. ಯವರಿಗೂ ಗೊತ್ತು, ಎಲ್ಲ ಜನತೆಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ವಿ. ಗೌಡ.—ಯಾವ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸದಸ್ಯರು ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕವಳಕಾರಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಗ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿತ್ತು ? ಆಗ ಸರಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ನಮಗಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೋ ಮಾನ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಕೊಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆ ಸುಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರಕಾರ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

(No reply)

Sri S. SIVAPPA.—I want a reply as to whether there was real scarcity in September last.

Sri R. M. PATIL.—If it is specifically brought to my notice by a separate question I will answer.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Is it not a fact that the M. L. A. who made this allegation was himself responsible for abetment for opening fire against the innocent mob ?

Sri R. M. PATIL.—It is not true.

ಶ್ರೀ ಸಂಜಿವನಾಥ ಐಕಲ.—ಭಾರತ ಬಂದ್ ಚಳುವಳಿ ನಡೆದ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಚಳುವಳಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿತು ಎಂದು ಈ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಪತ್ರಗಳು ಬಂದಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಈ ತರಹದ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಜನಕ್ಕೆ ಆಹಾರದ ದವಸಗಳು ಸಿಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು ಎಂದು ಜನತೆಯಿಂದ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಕಾಗದಗಳು ಬಂದದ್ದು ಸರಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೇ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಸಿಪ್ಪಯ್ಯ ಕಾಶೀಮಠ್.—ಭಾರತ ಬಂದ್ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಠಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರ ಅಂಗಡೀಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೇನಾದರೂ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಅಹಾರದ ಅಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ ಉತ್ಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಕಿಗಾಗಿ ರಾತಿಗಳು ಹೋಗಿ ಪಾಲಯಾಗಿ ಬಂದವು. ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಅಕ್ಕಿ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗಳೇ ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿದರು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿರುವಾಗ ಅವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ ಸ್ಪೀಕರ್?

SRI R. M. PATIL.—It is an irrelevant question.

SRI H. R. KESHAVA MURTHY.—On a point of order, Sir. The Hon'ble Minister for Home just now said that the Question is irrelevant. I want to know from the Chair whether such a remark by the Minister is in order. Who is to decide the relevancy of the Question?

MR. SPEAKER.—Will the Hon'ble Member kindly enlighten me by quoting the rule under which he is raising the point of order?

(Sri Sanjivanath Aikala rose.)

MR. SPEAKER.—I am asking the Hon'ble member who raised the point of order to quote the rule which he is invoking.

SRI H. R. KESHAVAMURTHY.—It is a convention.

MR. SPEAKER.—So is it not a rule? The Hon'ble Member tells me that it is not a rule but a convention. Is there any other member who wants to mention a rule?

SRI C. J. MUCKANNAPPA.—A rule will have the force of a convention.

MR. SPEAKER.—Good English words which are contradiction in terms. A rule is a rule and a convention is a convention.

SRI C. J. MUCKANNAPPA.—You were pleased to observe when a question was put that it is irrelevant and you have directed the Government not to answer because the question is irrelevant. Please see the proceedings because we are guided by your rulings. That is why we ask whether the Home Minister is in order to pass a remark against a member saying that the question is irrelevant. I think it is up to the Chair to pull up the member saying that the question is irrelevant and direct the Minister not to answer. That is the gist of the point of order.

MR. SPEAKER.—The Hon'ble Member got up on his legs saying that he has got the rule. Then he quoted a ruling and not a rule. We are to be guided by a rule and not a ruling for raising a point of order. A point of order is against violation of a rule or procedure.

SRI S. SIVAPPA.—It is a violation of a procedure.

SRI SANJIVANATH AIKALA.—There is a recent ruling by the Speaker of Lok Sabha that a member raising a point of order need not quote the rule under which he is raising the point of order.

MR. SPEAKER.—So the Hon'ble Member has to go to Lok Sabha. My Question is, is the member citing any rule.

SRI SANJIVANATH AIKALA.—Under that ruling the member need not cite the rule.

Mr. SPEAKER.—Since no member has quoted any rule, I am unable to find any violation of any rule. Therefore there is nothing in the point of order. It is very easy to get up and say 'I raise a point of order', but the member must clearly say whether it is a rule, or ruling or convention.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—The question is whether the Minister can pass such remarks against a member.

Sri S. SIVAPPA.—The question is very simple. Who is to decide the relevancy or irrelevancy of a question? Is it not the prerogative of the Chair to decide whether a particular question is relevant or not. Can any other member say whether such and such a thing is relevant or irrelevant?

Mr. SPEAKER.—I have great respect for the persistence of the Leader of the Opposition.

Sri V. S. PATIL.—I refer to rule 38 of the Rules of Procedure :

"The Speaker shall decide whether a question or a part thereof is or is not admissible under these rules and may disallow any question or a part thereof when in his opinion it is an abuse of the right of questioning or calculated to obstruct or prejudicially affect the procedure of the Assembly or is in contravention of these rules."

Mr. SPEAKER.—That speaks about admissibility of questions. A point of order should be against any violation of the rules.

Sri V. S. PATIL.—Whether a question is admissible or not, whether it relates to any abuse of right, etc., all these matters are to be decided under rule 38 by the Chair and it is none of the business of the questioner or the person who is bound to answer. Similarly, whether a particular question arises out of it or not and whether it is relevant or irrelevant, are matters to be decided by the Chair and not by members.

Sir, I submit that the sole authority is the Speaker.

Mr. SPEAKER.—Kindly pay a little more attention and see whether it does not apply to the admission of questions.

1-30 P.M.

Sri V. S. PATIL.—That is a different matter.

Mr. SPEAKER.—Please see previous rule. The Speaker to decide admissibility of question"—which means it should be included in the list, sent to the Government or answer to be placed before the House, etc. That stage is over. We are now concerned with the supplementaries.

Sri V. S. PATIL.—Supplementaries arise out of the main question. It is not distinct from the main question. The whole thing that relates to questions and answers must be decided by you.

Mr. SPEAKER.—Please see rule 44 (iv).

L.A.

Sri V. S. PATIL.—It is more clear that Speaker shall disallow any supplementary. The power is given to you. It is none of the business of other members of this House. You must decide.

Mr. SPEAKER.—Is the member now convinced that it is rule (iv) and not rule 38?

Sri V. S. PATIL.—Yes.

Mr. SPEAKER.—To get at rule 44 (iv) we have taken 15 minutes

(At this stage there was interruption to the proceedings of the House due to some thick smoke noticed in the Assembly Hall).

Mr. SPEAKER.—It is dust. There must be something wrong with the machine.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—I request that we may adjourn for ten minutes.

Mr. SPEAKER.—How do members feel about it?

ಶ್ರೀ ಸಂಜೀವನಾಥ ಐಕಲ.—ಈ ಅನೇಬ್ಬಿ ಹಾರ್ ಎಂ'ಕಂಡೀಷನಿಂಗ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಂಡರ್ ಗ್ರೌಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮಷಿನ್ ಒಂದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ 1800 ಘನ ಅಡಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಅಬ್ಸಾರ್ಬ್ ಮಾಡಿ ಮೇಲೆ ಕಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಷಿನ್ ಹ್ಯಾಂಡರ್ ಮಾಡುವ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ರು ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಅಂಗಳಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಂ'ಕಂಡೀಷನಿಂಗ್ ಮೆಷಿನ್ ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದ ಸುತ್ತ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಪಾತಾಪರಣ ಕಲುಷಿತವಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಕನ ದೂಳು ಕೂಡಿದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಸಭಾಭವನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು 3-4 ಅಂಗಳಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸೂಕ್ತಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ದೂಳು ಕನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

Sri B. D. JATTI.—Is it supplementary question? What is it?

Sri SANJEEVANATHA AIKALA.—Today it is dust; some day some poison gas may come, if no protection is given. Already the matter is reported. In spite of it no action is taken.

Sri V. S. PATIL.—Since Hon'ble Members are criticising the Electricity Board, that appears to have come in this form. I request the Hon'ble Members not to criticise the Board too much.

(Laughter)

Mr. SPEAKER.—This is a matter which has been mentioned to me by more than one member, particularly with regard to sticking of dust and transmitted here. But it was not seen to the extent as it is today. It looked as if there was a huge fire and later when it began to smell it indicated that it was not smoke but dust. Certainly this is something which should be prevented. Why should not some attention be paid and see that members do not suffer. Even if members are willing to suffer, I am not willing. I cannot bear it. Now it is utter; let us take up the business.

I have to give a ruling.

Sri G. V. GOWDA.—Sir, I want to bring to your notice rule 7 read with rule 3(11).

Mr. SPEAKER.—We are taking so much time.

I have read rule 44(iv). Under this the absolute power not shared with anybody, vests with the Speaker to see that a question is irrelevant. But the answer that is given by the Hon'ble Minister is his own. It is not done on my behalf. If that is all the answer he can give, I do not know what more I can do in the matter. He may even sit and refuse. Then the House may take him to task. If he does not give answer or gives a wrong answer, I cannot do anything. What he said that it does not arise, is not my decision or my ruling. That is the answer available.

We will take up next question.

SRI H. R. KESHA MURTHY.—What he said was that it is an irrelevant question to be put.

MR. SPEAKER.—A point of Order was raised and I have given a Ruling. I am not going to argue with the Member.

Recruitment of Class III Appointment

***Q.—SRI GANJI VEERAPPA (Harihar).—**

Will the Government be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that the present system of recruitment of Class III appointments made by the Divisional Level Recruitment Committee has caused lot of delay and also come in the way of the routine and legitimate work of the Divisional Commissioners and other Officers connected therewith;

(b) if so, they would consider to entrusting this work to the Public Service Commission at it was before?

A.—SRI B. D. JATTI (Minister for Finance) (on behalf of SRI S. NIJALINGAPPA (Chief Minister)).—

(a) and (b) Government have taken a decision to transfer the function of recruitment to Class III Posts to Public Service Commission and the details are being worked up.

SRI GANJI VEERAPPA.—Does this decision to transfer recruitment to Class III posts to the Public Service Commission include the recruitment that is being made by the State Level Recruitment Committee also?

†SRI B. D. JATTI.—Vacancies which have been advertised and not finalised may also be finalised by the Public Service Commission.

SRI GANJI VEERAPPA.—May I take it that all further recruitment which is now being done either by the Divisional Level Recruitment Committee or State Level Recruitment Committee will be made by Public Service Commission?